

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Angleški katoličani za katoliške šole.

Lansko leto so angleški katoličani obhajali stoletnico svojega političnega in družabnega osvobojenja, ki se je bilo s posebnim zakonom izvršilo leta 1829. Pred letom 1829 katoličani na Angleškem niso imeli ne aktivne ne pasivne volilne pravice (niso smeli voliti niti voljeni biti). Izključeni so bili od uradnih služb in od namestitev v vojski in mornarici. Zakoni, sklenjeni po katoliškem obredu, so bili neveljavni in duhovnik, pred katerim so bili sklenjeni, je bil kaznovan z zaporom ali s pregnanstvom. Prepovedane so tudi bile ustanove za vzdrževanje duhovščine in službe božje. Denar takih ustanov je bil kratkomalo zaplenjen in nikdar več vrnjen.

Leto 1829 je angleškim katoličanom prineslo rešitev iz tega nevrednega položaja nesvobode, utesnitve, odvisnosti, neenakopravnosti in podrejenosti. Zato ni čuda, da so katoličani stoletnico tega velepomembnega dogodka svečano in radostno praznovali. Z letom osvoboditve počenja doba velikega napredka angleškega katolicizma, ki je naraščal od leta do leta ter zlasti zadnja leta storil na vseh poljih velike korake na potu naprej. Dočim je leta 1923 bilo na Angleškem 1.965.782 katoličanov, jih je leta 1929 bilo 2.174.673. Javnih cerkva in kapel je 2205, v dušeskrbju zaposlenih duhovnikov pa 4349.

Napredek angleškega katolicizma se posebno kaže v napredovanju katoliških zasebnih šol, ki so največja sila angleških katoličanov, pa tudi njihova največja skrb. Leta 1929 je število katoliških zasebnih šol naraslo za 62 šol, število učencev na teh šolah pa je naraslo za 2867 šolarjev. Preteklo leto je bilo na Angleškem 1832 katoliških šol, ki jih je obiskovalo 482.000 učencev. — Preosnova šolstva na Angleškem, ki ga namerava sedanja delavska vlada, pa je povzročila veliko nevarnost ne samo za napredek, marveč tudi za obstoj katoliškega šolstva.

Angleški prosvetni minister Trevelyan je namreč v parlamentu predložil načrt zakona, po katerem naj bi se število učencev po poedinih razredih skrčilo, zato pa bi se dolžnost šolskega obiska podaljšala do dovršenega petnajstega leta. S tem bi se kajpada stroški za vzdrževanje šol jako povečali. Za te večje stroške je za javne šole predviden državni prispevek 60 odstotkov. Zasebne šole, torej tudi katoliške, na bi

morale same nositi te povečane stroške. Povečanje stroškov za zasebne katoliške šole bi znašalo 4 milijone funtov, po našem preko ene milijarde dinarjev. Tudi to bi morali angleški katoličani poleg vseh prejšnjih izdatkov za vzdrževanje zasebnih šol plačati iz lastnega žepa.

To pa je takšna obremenitev ljudi katoliške vere, da je ne morejo več zmagovati. Že prejšnji stroški so bili veliki, ki so od katoličanov zahtevali veliko požrtvovalnost in radodarnost, povečanje teh stroškov pa bi bilo pretežko za ramena katoliškega prebivalstva. Pa tudi nepravilno bi bilo to breme, ker katoličani plačujejo v obliki državnih davkov in samoupravnih doklad stroške za vzdrževanje javnih šol, katerih pa se nočejo posluževati, ker se v njih vrši brezkonfesionalna verska vzgoja (vzgoja na podlagi nobenega veroizpovedanja, vzgoja brez cerkve). Zato katoličani upravičeno zahtevajo, da vlada z vsemi šolami enako postopa

ter da vsem daje enak prispevek za povečane stroške. V imenu katoličanov so to zahtevo v angleški javnosti postavili ter jo odločno branijo katoliški škofje, njim je tudi sledilo društvo katoliških učiteljev.

Kaj pa delavska vlada? Kakor so razmere sedaj, se ni nadejati, da bi katoliške zasebne šole za povečane stroške dobile državni prispevek, brezkonfesionalne občinske šole pa ga bodo dobile. V tem se kaže slabo prikrita namera katoliške šole oškodovati ter jih čim najbolj omejiti, ker ne bodo zmožne nositi same povečanje vzdrževalnih stroškov. To je stara želja svobodomišelnih krogov, ki jih tudi v delavski stranki ne manjka, čeprav se pri zadnjih volitvah o tem ni govorilo. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali bode delavska vlada izvedla ta napad na katoliško šolstvo. Liverpulski nadškof Downey je pred tem javno posvaril Macdonaldovo vlado ter jo resno opomnil, da je najmanj 70 poslancev delavske stranke odvisnih od katoliških glasov. Angleški katoličani stoje pazljivo in neustrašeno na braniku za katoliške šole.

Boljševiki divjajo in lažejo.

Boljševiki uprizarjajo proti veram in cerkvam v Rusiji takšna grozodejstva, da jim je težko najti para v svetovni zgodovini. Zlasti pravoslavna cerkev v svoji zgodovini ne more zlahka zabeležiti takšnega preganjanja od strani državne oblasti, kakor ga sedaj mora trpeti od boljševiške oblasti na Ruskem. Poročila o boljševiških zlodejestvih, izvršenih na cerkvah in cerkvenih ljudeh, osobito na škofih, duhovnikih in redovnikih, so vzbudila obsodbo in zgražanje kulturnega sveta. S to grozo je tesno združeno pomilovanje ruskega ljudstva, osobito ruske mladine, ki neudržno drvi v moralni propad in v nesrečo, ne samo svojo, marveč vsega ruskega naroda.

Iz raznih držav kulturnega sveta so bili javljeni protesti zoper divjanje ruskih boljševikov: iz Anglije, kjer so zastopniki anglikan. cerkve dvignili svoj glas v obsodbo boljševiških grozodejstev, iz Švedske, Francoske, Nemške, Avstrije itd. Predvsem je sveti Oče papež Pij XI. pred svetovno javnostjo obtožil boljševiško divjanje zoper katoliško vero in vse cerkve, obsodil boljševiška protiverska barbarstva, osobito pa strahovito kvarjenje ruske mladine

ter pozval vse vernike, naj molijo za rešitev Rusije iz krempljev boljševiških brezbožnikov. Na te proteste civilizirane sveta, zlasti rimskega papeža se boljševiški vlastodržci odgovorili na način, ki je lasten vsem, ki delajo zlot lagali so in zanikali. Nič ni res, v Rusiji se nobena vera, nobena cerkev ne preganja: to je bil njihov odgovor. Naročili so tudi takšno izjavo pri namestniku patriarha, ki jo je moral podpisati, če ni vse skupaj od boljševikov zlagano in izmišljeno, ter v njej izjaviti, da se čudi, kako more evropska javnost govoriti o preganjanjih vere in cerkve v Rusiji, ko vsega tega baje v Rusiji ni.

Kako kratke noge pa ima ta boljševiška laž, se je takoj pokazalo. Komaj se boljševiki po Evropi razširili svoje lažljivo zanikanje, že so prišla nova poročila o nasilnostih zoper krščansko vero in njene cerkvene organizacije. Iz Kijeva je te dni prišla vest, da je boljševiška oblast ukinila ukrajinsko samostojno cerkev, ki je imela v svojem področju 2500 župnij, da je dala zapreti 700 ukrajinskih cerkva ter odvesti v zapor 6 ukrajinskih škofov, med njimi ukrajinskega nadškofa, ki je star nad 80 let. Kako pridno in sistematično se nada-

1905

JUBILEJ

1930

V letu 1905, v dobi hudih narodnih bojev, je prevzel mlad ali podjeten in delaven trgovec g. Stermecki zapuščen trgovski prostor v Celju, v katerem je več prednikov očen za drugim bankrotiral. Š solidnim delom in modernim vodstvom je dvignil g. Stermecki svojo majhno trgovnico, v kateri sta bili početkoma zaposleni samo dve osebi, vedno višje in višje, prezidaval, dozidaval, vpeljeval vedno nove predmete in oddelke, tako, da je nastala ena najmodernjših, z vsem komfortom urejena trgovska hiša cele Jugoslavije, ki se jih najde največ v mestih zapadnih držav.

Notranji prostori so izvršeni po načrtih, ki jih je naredil stavbni svetnik Keller iz Dunaja že za prvo prezidavo v letu 1924. Fасаda in vse drugo pa je narejeno po načrtih arhitekta g. Costaperaria iz Ljubljane. Zidarska dela je izvršil stavbenik g. Goligranc. Centralno kurjavo je vpeljala v dvorišče in v vse prostore »Obnova« iz Ljubljane, električno dvigalo je dobavila tvrdka Wertheim iz Dunaja, vodovodna, električna, tesarska, mizararska, kleparska, slikarska in druga dela so izvršili domači celjski obrtniki.

Vsi prostori trinadstropne hiše — okoli 1600 m² — so natrpano polni z raznim blagom. Tu se lahko obide od pat do glave vsaka gospa, gospod ali otrok (manufakturna, konfekcija, klobuki, čevlji, perilo), ravnoteško dobi športnik vse potrebne predmete, kuharice kuhinjske potrebščine in gospodinjke, hozen in razni instituti pa vse sobno in posteljno opremo. Tudi na godbenike se ni pozabilo, kajti tvrdka Stermecki vodi vse vrste godbenih instrumentov, od

ustnih harmonik, tamburic in vijolin do najfinejših gramofonov. Razen tega vodi Trgovski dem Stermecki vse vrste kozmetične, nožarske, galanterijske, torbarske in jeklene robe, otroške igrače kakor tudi ure in vse vrste zlatnine in srebrnine. Ime te tvrdke je danes poznano po vsej Jugoslaviji, kajti zavoji, kartoni, ceniki in vzorci se najdejo po vseh mestih in vaseh cele naše države.

**VELETRGOVINA
R. STERMECKI**

obhaja letos

25 letnico

svoje obstoja in lastnik gospod Rudoj Stermecki pa širideletnico kar je vstopil v trgovski stan. Končno naj se še omeni, da tvrdka Stermecki mnogo predmetov izdeluje sama v lastni delavnici in deloma v celjski okolici, ter ima v ta namen moderno urejeno šivalnico za konfekcijo in perilo z raznimi specialnimi stroji in daje danes čez 100 ljudem krasen zaslužek.

Zelo zanimiv je moderno tiskan cenik, katerega izdaja tvrdka Stermecki v tako ogromni nakladi, da se porabi zanj letno čez 4 vagoni (40.000 kg) papirja. Ravno tako se razpošljejo tekom vsega leta krasno izdelani vzorci v taki množini, da se mora razrezati za iste letno več tisoč metrov sukna, volnenega blaga, platna in druge manufakture. Ta interesanten cenik in krasne vzorčne knjige se pošiljajo na zahtevo vsakemu zastopniku in poštnine prosto na dem.

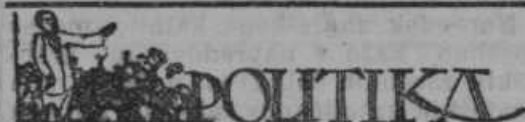
je ropanje po cerkvah in samostanih, dokazuje vest iz Moskve, da se je tje pripeljalo preko 200 tovornih avtomobilov, ki so samo iz moskovske gubernike pripeljali cerkvene predmete iz bakra. Vse te stvari so izložili na dvorišču neke tovarne ter jih bodo uporabili za napravo poljedelskih strojev.

Skoro dnevno prihajajo iz Rusije vesti o snemanju zvonov in zapiranju cerkva. Pretekli četrtek je bila v Kronstatu — pristaniško mesto blizu prejšnjega Petrograda, sedanjega Leningrada v Kronstatskem morskem zalivu — neka protiverska demonstracija, ki so jo uprizorili zastopniki delavskih, mornariških in vojaških organizacij. Njihovo odposlanstvo je mestnemu sovjetu — predložilo zahtevo, naj se zvonovi snamejo iz stolpov ter cerkve zaprejo. Izvršilni odbor mestnega sovjeta je ukazal, naj se iz stolpov vseh 40 cerkva v Kronstatu takoj odstranijo zvonovi ter se cerkve zapro. Pri tej priliki je prišlo do spopadov med verniki in med sovjetskimi ljudmi. Slično zahtevo so tudi stavile organizacije v Leningradu, ki izjavljajo, da do 1. maja letošnjega leta ne sme biti nobene cerkve več v Leningradu, marveč se morajo vse te

zgradbe spremeniti v komunistične klube ali pa prostore za kino in gledališča. Sovjetska vlada bo kajpada to zahtevo rada izvršila, ker jo nujno želi.

Ne samo ta poročila stavijo vsa boljševiška zanikanja na laž, marveč tudi pisanje komunističnih listov dokazuje, kako grdo lažejo boljševiki, ko polagajo nadškofu Sergiju kot zastopniku patriarha v usta besede, da preganjanja vere v Rusiji ni bilo ter ga ni. Glasilo nemških komunistov v Berlinu »Rdeča zastava«, ki izhaja s pomočjo gospodov v Moskvi, je dne 16. februarja, torej istočasno, ko je bilo objavljeno boljševiško zanikanje, zapisalo te besede: »Popovi izumirajo. Naša podoba prikazuje vojake rdeče vojske, ki izpraznjujejo cerkev Simonovega samostana. — Tekom zadnjih treh mesecev je bilo v Rusiji zaprtih 980 cerkva in 200 mošej in sinagog. Dne 22. januarja o priliki obletnice Leninove smrti je bil razdejan Simonov samostan na obali Moskve. Petisoč delavcev je prostovoljno darovalo in porabilo delovni dan, da so očistili in uredili razstreljeno stavbišče, na katerem se bo za 5 milijonov rubljev zgradila palača proletarske kulture.« Iz teh

besed nemškega komunističnega lista se vidi, kako barbarsko divjajo ruski boljševiki in kako grdo lažejo.

V NAŠI DRŽAVI.

Nemški poslanik v Beogradu umrl. — Zastopnik Nemčije v Beogradu dr. Adolf Köster je umrl v torek, dne 18. februarja radi slepiča. Uživljal je med našimi politikmi velik ugled. Pokojnega so prepeljali v Berlin.

Posvetevanja banov. V Beogradu so zbrani vsi bani, ki razpravljajo o sestavi banovinskih proračunov. Pri tej priliki bo v načelu razmotrivano tudi vprašanje, kakšne davke smejo uvesti banovine kot samostojne davke in doklade na državne davke in katere izmed državnih davkov bi država prepustila banovinam v kritje njihovih potreb. Gre za tem, da se uvede v vsaj državi kolikor mogoče enakomerno obdavčenje. Na podlagi sklepov te konference bodo banske uprave do konca meseca marca sestavile svoje proračune.